

10. BÖLÜM

TOKSİKOLOJİK ANALİZE ESAS OLAY YERİ KALINTILARININ TOPLANMASI VE İLGİLİ KURUMLARA İLETİLMESİ

Göknur Aktay |

*Suçsuz insan yoktur, suçtaki sorumluluğu
değişen insanlar vardır. Stieg Larsson*

GİRİŞ

Kriminal olaylar; suçlu, mağdur, olay yeri ve olayla ilgili delil içeren olgulardır.

Olay yeri; suç, suçlu veya mağdura ait olan ve “olay yeri kalıntısı” olarak değerlendirilen değişik nitelikte şüpheli materyalleri barındırır.

Olay yeri kalıntıları, suçla ilgili delillerdir ve sessiz tanıklar olarak da nitelendirilirler. Esasen her suçun kendine özgü delilleri olsa da bazı suçlarda deliller ortak olabilir.

Olay yeri kalıntıları;

- Fiziksel deliller
- Kimyasal deliller
- Toksikolojik deliller olmak üzere 3 temel gruba ayrılır.

Fiziksel deliller genellikle kan, boya, saç, toz, toprak gibi daha küçük kimyasal ve toksikolojik delilleri taşırlar.

Toksikolojik analiz için incelemeye alınan delillerin kaynağı başlıca

- Antemortem (ölüm öncesi) biyolojik materyaller
- Postmortem dokular
- Olay yeri kalıntıları.

Örnek ve Delil Toplanırken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

- Her delilde ayrı eldiven kullanılmalı,
- Maske takılmalı,
- Giysi üzerine mutlaka önlük giyilmeli
- Saçlar toplu ve boneli olmalı,

Tablo 1. Mezardan çıkarılmış ceset veya saklanmış ceset örneklerinde, bazı zehirlerin teşhis edilebildikleri süreler

Zehirin adı	Süre	Zehirin adı	Süre
Striknin	12 yıl	Arsenik, Kurşun	9 yıl
Morfin ve türevleri	8 yıl	Talyum	8 yıl
Baryum, Antimon	5 yıl	Barbitüratlar	5 yıl
Atropin, Skopolamin	3 yıl	Bromoform, Kloroform	22 ay
Karbonmonoksit	18 ay	Akonitin	16 ay
Sarı fosfor	15 ay	Kolşisin	9 ay
Paratyon	8 ay	Fizostigmin	8 ay
Kokain	6 ay	Dijitaller	5 ay
Kürar	4 ay	Siyanürler	3 ay
Flor	2 ay	Cıva	1 ay

İyi bir adli eczacı aşağıdaki soruları kendisine sormalıdır

- Toplanan örnek toksikolojik delil niteliği taşıyor mu?
- Toksikolojik analiz için nereden ve ne miktarda örnek toplanmalıdır?
- Toplanan örnekler için özel bir saklama koşulu var mıdır?
- Örnekler hangi laboratuvarlara gönderilmelidir?
- Toplanan örnekte ne aranması gerekiyor?
- Toksikolojik analiz sonuçları gerekli anahtar bilgileri destekleyebilecek mi?

Gözden Geçirme

1. Biyolojik örnek ve delil toplarken dikkat edilmesi gereken hususlar nelerdir?
2. Olay yerinden toksikolojik analiz için toplanacak materyalleri sınıflandırın.
3. Narkotik ve psikotrop maddeler analiz için hangi laboratuvarlara gönderilir?

KAYNAKLAR

- 1- Aktay, G., Açıkgöz, N.H., Hancı, İ.H. Adli bilimlerde yeni bir araştırma alanı: Entomotoksikoloji. Adli Bilimler Dergisi (Turkish Journal of Forensic Sciences), 2(3):25-31, 2003.
- 2- Aktay, G. Adli Toksikoloji ve Olay Yeri İnceleme. Toksikoloji Dergisi, 2 (2):13-17, 2004.
- 3- Fire and Arson Scene Evidence: A Guide for Public Safety Personnel. National Institute Justice, June 2000, <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/181584.pdf> (Erişim: Haziran 2020).
- 4- Olay Yerinin Sistematiik İncelenmesi, Delillerin Toplanması ve Laboratuvarlara Gönderilmesi Esasları. J. Gn. K.lığı Basımevi Müdürlüğü, Ankara, 2001.
- 5- Vural N. *Toksikoloji Laboratuvar Kitabı*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Yayınları, 84: 1-5, 104-113, 2000.
- 6- http://www.journalagent.com/adlitip/pdfs/ADLITIP_27_1_44_53.pdf (Erişim: Haziran 2020)